

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Καλιτσουνάκη Θεονύμφη Β2
Σχ. Έτος 2018-19

Αγία Σοφία Κωνσταντινούπολη

Η Αγία Σοφία μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς!!

Γνωστή και ως **ναός της Αγίας του Θεού Σοφίας** ή, απλά, η **Μεγάλη Εκκλησία**, είναι ναός που βρίσκεται στην Κωνσταντινούπολη

Αρχιτέκτονες ήταν ο Ανθέμιος και ο Ισίδωρος.

Η κατασκευή του ολοκληρώθηκε σε μικρό χρονικό διάστημα και τα εγκαίνιά του τελέστηκαν στις 27 Δεκεμβρίου του 537.

Τριακόσια και πλέον εκατομμύρια χρυσών δραχμών, κατ' αντιστοιχία, είχαν δαπανηθεί για την ανέγερση αυτού του Ναού.

Η Αγία Σοφία μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς!!

Σύμφωνα με το θρύλο, ο Ιουστινιανός αναφώνησε « Νενίκηκά σε, Σολομών!», θέλοντας έτσι να εκφράσει το θαυμασμό του για το μνημείο το οποίο ήταν πιο θαυμαστό από τον Ναό του Σολομώντα στα Ιεροσόλυμα.

Φθορές και χρήσεις της Αγίας Σοφίας στο πέρασμα του χρόνου

- Η πρώτη Αγία Σοφία εγκαινιάστηκε το 360 επί της αυτοκρατορίας του Κωνσταντίνου Β' και μαζί με το ναό της Αγίας Ειρήνης αποτελούσε τον κύριο καθεδρικό ναό της πρωτεύουσας και έδρα του Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης.
- Καταστράφηκε από πυρκαγιά το 404 και χτίστηκε εξ αρχής τα επόμενα χρόνια. Ο νέος ναός εγκαινιάστηκε το 415 επί βασιλείας του Θεοδοσίου Β' και καταστράφηκε από τους οπαδούς του πατριάρχη
- Κατά τη Στάση του Νίκα το 532, υπέστη μεγάλη φθορά και το κτίσιμο του ναού που διατηρείται ως σήμερα δρομολογήθηκε από τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό Α'.

Φθορές και χρήσεις της Αγίας Σοφίας στο πέρασμα του χρόνου

- Οι μεγάλοι σεισμοί του 553 και του 557, επηρέασαν την στατικότητα του τρούλου της Αγίας Σοφίας.
- Έτσι, στις 7 Μαΐου 558, κατά τη διάρκεια στερεωτικών εργασιών το ανατολικό μετωπικό τόξο του τρούλου κατέρρευσε και συνέτριψε την Αγία Τράπεζα, τον άμβωνα και το κιβώριον.
- Ο Ιουστινιανός ανέθεσε στον Ισίδωρο το Νέο, την ανοικοδόμηση και την αποκατάσταση του ναού. Επειδή είχε καταστραφεί η Αγία Τράπεζα, έπρεπε ο ναός να εγκαινιαστεί για δεύτερη φορά.
- Τα δεύτερα εγκαίνια, με ανάλογη μεγαλοπρέπεια των πρώτων, έγιναν στις 24 Δεκεμβρίου 563, από τον τότε Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ευτύχιο.

Φθορές και χρήσεις στο πέρασμα του χρόνου

Ο ναός αποτέλεσε σε όλη τη διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας την έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και υπήρξε ο σημαντικότερος ναός της Ορθόδοξης εκκλησίας.

Κατά την περίοδο των Σταυροφοριών και συγκεκριμένα κατά την περίοδο 1204-1261 ο ναός έγινε Ρωμαιοκαθολικός και μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453 μετατράπηκε σε μουσουλμανικό τέμενος. Ο σταυρός στην κορυφή του τρούλου αντικαταστάθηκε από την ημισέληνο. Επίσης αφαιρέθηκαν η Αγία Τράπεζα και οι φορητές εικόνες. Επιχρίσθηκαν με κονίαμα τα μωσαϊκά του ναού. Το δάπεδο καλύφθηκε με ψάθες και τάπητες.

Ειδικότερα και κατά την διάρκεια της άλωσης από Φράγκους, η Αγία Σοφία υπέστη τεράστιες ζημιές.

Φθορές και χρήσεις της Αγίας Σοφίας στο πέρασμα του χρόνου

Κατά την περίοδο την Οθωμανικής Αυτοκρατορίας έγιναν στο ναό σημαντικές καταστροφές στις τοιχογραφίες του ναού (ασβεστώθηκαν), αφού η απεικόνιση του ανθρώπινου σώματος θεωρείται βλασφημία για το Ισλάμ.

Ο ναός με την σπουδαία αρχιτεκτονική του αποτέλεσε πρότυπο για την κατασκευή και άλλων τεμενών, όπως το Μπλε Τζαμί.

Φθορές και χρήσεις της Αγίας Σοφίας στο πέρασμα του χρόνου

- Υπάρχουν στοιχεία για την ύπαρξη εκτεταμένου υπόγειου χώρου κάτω από το πάτωμα της Αγίας Σοφίας. Στα υπόγεια υπάρχουν πολλοί κίονες, εξαιρετικού κάλλους, παρεκκλήσια και δωμάτια. Είναι γνωστό πως υπήρχαν κρύπτες και κατακόμβες, κατά την πρώτη Χριστιανική περίοδο.

Φθορές και χρήσεις της Αγίας Σοφίας στο πέρασμα του χρόνου

- Για παραπάνω από μία χιλιετία ο ναός αποτέλεσε το κέντρο της ορθοδοξίας και του ελληνισμού.
- Εκεί γιορτάστηκαν οι θρίαμβοι της αυτοκρατορίας, αποθεώθηκαν οι νέοι αυτοκράτορες, εκεί βασιλείς και κόσμος θρήνησαν τις μεγάλες συμφορές.
- Η τελευταία λειτουργία έγινε στις 29 Μαΐου 1453, κατά τη διάρκεια της πολιορκίας της Κωνσταντινούπολης.

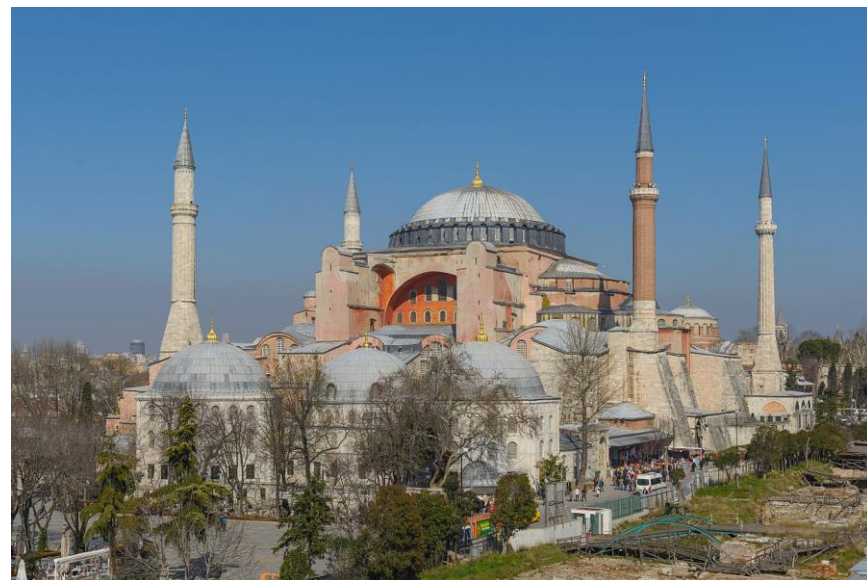

Φθορές και χρήσεις της Αγίας Σοφίας στο πέρασμα του χρόνου

Το 1934 ο Μουσταφά Κεμάλ, στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού της Τουρκίας, μετέτρεψε το τέμενος σε μουσείο.

Σήμερα ο ναός εξακολουθεί να είναι μουσείο, ενώ πραγματοποιούνται σε αυτόν πολιτιστικές εκδηλώσεις, αλλά και εκδηλώσεις που θεωρούνται από ορισμένους ότι δεν αρμόζουν στο χώρο, όπως επιδείξεις μόδας.

Παράλληλα γίνονται προσπάθειες για τη διάσωση των ψηφιδωτών του ναού.

Φθορές και χρήσεις της Αγίας Σοφίας στο πέρασμα του χρόνου

- Η Αγία Σοφία έχει χαρακτηριστεί μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς από το 1985.
- Από το 1981 υπάρχει η Συνθήκη της UNESCO για την προστασία των μνημείων και χώρων παγκόσμιας κληρονομιάς. Στόχος της UNESCO είναι η προστασία από κάθε είδους φθορά και καταστροφή, προκειμένου αυτά να κληροδοτηθούν στις γενιές του μέλλοντος.
- Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Unesco οι ιστορικές περιοχές στην Κωνσταντινούπολη, μεταξύ αυτών και η Αγία Σοφία, προστατεύονται νομικά από την εθνική νομοθεσία διατήρησης.

ΠΗΓΕΣ

[https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B3%CE%AF%CE%B1_%CE%A3%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%B1_\(%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7\)](https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B3%CE%AF%CE%B1_%CE%A3%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%B1_(%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7))

<https://www.protothema.gr/stories/article/777278/i-agia-sofia-tis-konstadinoupolis>

<https://www.cnn.gr/style/politismos/story/148500/sta-adyta-tis-agias-sofias-premiera-gia-to-ntokimanter-enos-atheatoy-ypogeioy-kosmoy>

<https://www.news247.gr/mixani-tou-xronou/michani-toy-chronoy-ti-kryvetai-sta-toynel-kato-apo-tin-agia-sofia-mythoi-kai-alitheia.6576710.html>

<https://www.koutipandoras.gr/article/giati-h-agia-sofia-prepei-na-prostateyetai-opws-orizei-h-unesco>